

23

Herziening in het tuchtrecht bezien*1. Inleiding*

Een tuchtprocedure komt ten einde als een uitspraak van de tuchtrechter in kracht van gewijsde is gegaan. De uitspraak is daarmee definitief. Toch kunnen zich bijzondere feiten of omstandigheden voordoen die maken dat het redelijk is om de uitspraak te wijzigen of te niet te doen.

Het strafrecht en het bestuursrecht kennen het rechtsmiddel herziening (art. 457 Sv en art. 8:88 Awb). In het burgerlijk procesrecht wordt gesproken van herroeping (art. 382 Rv e.v.). Ook het tuchtrecht kent het middel van herziening. Voor de medische beroepsbeoefenaar is daarvoor een wettelijke basis in de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (art. 52 Wet BIG jo. art. 23 Tuchtrectbesluit BIG) en is 'mogelijk wanneer naderhand omstandigheden zijn gebleken die naar ernstig vermoeden tot een afwijkende beslissing zouden hebben geleid, indien zij tijdig bekend waren geworden'. Voor notarissen, advocaten en accountants is herziening niet in de wet geregeld, maar acht de tuchtrechter dit rechtsmiddel onder bijzondere omstandigheden wel toelaatbaar.

2. Notariaat

De notaris of klager die wordt geconfronteerd met een in zijn ogen onterechte beslissing van de notariškamer van het Gerechtshof Amsterdam, kan hier in beginsel niets tegen doen. Het hof is immers de hoogste instantie in notariële tuchtzaken. De Wna bevat geen bepalingen over de herziening van tuchtrechtelijke beslissingen, laat staan dat in de Wna de mogelijkheid van beroep tegen een beslissing van de kamer op een herzieningsverzoek is geregeld. Toch is herziening mogelijk, besliste het hof voor het eerst in zijn beslissingen van 21 februari 2012¹ en 25 september 2012². Daarbij werd overwogen dat "*herziening in het notarieel tuchtrecht, dat naar zijn aard ook burgerrechtelijke, strafrechtelijke en bestuursrechtelijke elementen in zich heeft, in bijzondere gevallen, overeenkomstig de algemene beginselen van behoorlijk procesrecht, (...) toelaatbaar is.*"

De mogelijkheid van herziening is uitsluitend bedoeld voor het herstellen van uitspraken die berusten op een ondeugdelijke feitelijke grondslag. Relevant zijn slechts de feiten en omstandigheden die een wezenlijk nieuw licht op de zaak werpen en die tot een andere uitspraak hadden kunnen leiden als zij destijds wél bij de tuchtrechter bekend waren geweest.

Volgens vaste rechtspraak van het hof kan een onherroepelijk geworden beslissing op verzoek van klager of verweerder worden herzien als aan de volgende cumulatieve vereisten is voldaan. Er moet sprake zijn van feiten of omstandigheden die:

- a. hebben plaatsgevonden vóór de uitspraak;
- b. bij verzoeker vóór de uitspraak niet bekend waren en redelijkerwijs ook niet bekend konden zijn;
- c. tot een andere beslissing zouden hebben kunnen leiden, indien zij bij de tuchtrechter vóór de uitspraak wel bekend zouden zijn geweest.

Uit de jurisprudentie volgt voorts dat de beslissing in kracht van gewijsde moet zijn gegaan en dat het verzoek tot herziening moet worden gedaan binnen een redelijke termijn na het bekend worden bij verzoeker van de (nieuwe) feiten of omstandigheden, waarbij het verzoek op de juiste wijze moet worden ingediend (conform art. 107 lid 2 Wna). Ten slotte komt het recht om herziening te vragen slechts toe aan degene die partij was bij de gegeven beslissing³.

Zie deze drempel maar eens te halen. Dat lukte niet in twee recente beslissingen van het Hof

1 Gerechtshof Amsterdam van 21 februari 2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:BV6394

2 Gerechtshof Amsterdam van 25 september 2012, ECLI:NL:GHAMS:2012:CA2559

3 Gerechtshof Amsterdam van 26 mei 2015; ECLI:NL:GHAMS:2015:1957

Amsterdam d.d. 9 januari 2018⁴. Het hof oordeelde in beide gevallen dat niet aan de strenge vereisten voor herziening was voldaan. In de eerste beslissing⁵ overwoog het hof dat het middel van herziening slechts werd gebruikt om opnieuw een discussie te voeren over het handelen van de notaris en in andere beslissing⁶ stond het hof niet toe dat klager feitelijk voor een tweede keer in hoger beroep trachtte te gaan in dezelfde zaak.

Slechts zelden is een verzoek tot herziening succesvol. Vorig jaar slaagde een notaris wél in zijn verzoek tot herziening⁷. Het hof oordeelde dat niet was gebleken dat de notaris eerder dan de beslissing met de nieuwe feiten en/of omstandigheden bekend was of redelijkerwijs bekend kon zijn. Saillant detail is dat de klacht tegen de notaris in de daarop voortgezette procedure alsnog ongegrond werd verklaard, terwijl hem eerst een ontzetting als maatregel was opgelegd. Een ander voorbeeld dateert uit 2009⁸. De notaris kwam op tegen de gegrondverklaring in appel van een klacht over de fiscale afwikkeling in de privéhoedanigheid van erfgenaam. Eveneens met succes: de gegrondverklaring en maatregel waren na herziening van tafel.

3. *Advocatuur*

De Advocatenwet voorziet evenmin in de mogelijkheid van beroep tegen een uitspraak van het Hof van Discipline, de hoogste tuchtrechter voor advocaten. Ook de mogelijkheid van herziening van een uitspraak van de tuchtrechter kent de Advocatenwet niet. Het Hof van Discipline heeft echter geoordeeld in verschillende uitspraken, ook zeer recentelijk⁹, dat – *bij uitzondering* – herziening mogelijk is, en wel indien en voor zover mocht blijken dat bij de behandeling van het hoger beroep geen sprake is geweest van een eerlijk proces doordat een fundamenteel rechtsbeginsel is geschonden.

Deze mogelijkheid tot het buitengewone rechtsmiddel van herziening kent de tuchtrechtspraak voor de advocatuur relatief kort. In 1997¹⁰ oordeelde het Hof van Discipline namelijk nog dat herziening van een tuchtrechtelijke uitspraak niet mogelijk is omdat de Advocatenwet daarin niet voorziet en niet aan enig algemeen geldend rechtsbeginsel noch aan de bepalingen van het EVM aanspraak kan worden ontleend op “herziening”.

In 1999¹¹ oordeelt het Hof van Discipline dat, ondanks het ontbreken van de mogelijkheid van herziening in de (Advocaten)wet, herziening mogelijk is nu er in casu sprake is geweest van schending van het fundamentele rechtsbeginsel van hoor en wederhoor. In latere uitspraken blijft het Hof van Discipline deze lijn in zijn jurisprudentie consistent volgen: herziening is mogelijk indien en voor zover mocht blijken dat bij de behandeling van het hoger beroep sprake is geweest van schending van een fundamenteel rechtsbeginsel. Die zaken waarin om herziening wordt verzocht lijken met name te zien op de schending het fundamentele rechtsbeginsel van het recht op hoor en wederhoor¹².

In de uitspraak van het Hof van Discipline van 17 december 2017¹³ wordt een (geslaagd) herzieningsverzoek gedaan met een beroep op schending van een ander fundamentele rechtsbeginsel, te weten het recht op een eerlijk proces. In die procedure had de voorzitter van het hof in de beslissing tegen de beklagde advocaat gewezen op 26 juni 2017, zich in een interview met het

4 Gerechtshof Amsterdam van 9 januari 2018, ECLI:NL:GHAMS:2018:16 en van gelijke datum ECLI:NL:GHAMS:2018:17

5 ECLI:NL:GHAMS:2018:16

6 ECLI:NL:GHAMS:2018:17

7 Gerechtshof Amsterdam van 13 juni 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:2148

8 Gerechtshof Amsterdam van 22 december 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BK9745

9 Hof van Discipline van 9 april 2018, ECLI:TAHVD: 2018:34

10 Hof van Discipline van 20 oktober 1997, Adv.bl. 12 juni 1998, nr. 99812

11 Hof van Discipline 14 juni 1999, Adv.bl. 3 maart 2000, nr. 0005

12 Zie bijvoorbeeld Hof van Discipline 7 september 2001, Adv. bl. 19 april 2002, nr. 8; Hof van Discipline 21 maart 2005; Hof van Discipline 15 oktober 2007, Adv. bl. 6 maart 2009, nr. 3

13 Hof van Discipline van 17 december 2017, ECLI:NL:TAHVD:2017:246

Advocatenblad op 7 februari 2017 in dusdanige bewoordingen uitgelaten dat niet onaannemelijk werd geacht dat de door de voorzitter gebezigde woorden de beklaagde advocaat betroffen. Daarmee was het recht op een eerlijk proces geschonden en werd het herzieningsverzoek toegevoegd.

In diezelfde uitspraak legt het Hof van Discipline uit hoe een herzieningsverzoek wordt beoordeeld. Voor ontvankelijkheid van verzoeker in een herzieningsverzoek, volstaat dat een beroep moet worden gedaan op een schending van een fundamenteel rechtsbeginsel, waarna dient te worden beoordeeld of het beroep daarop ook slaagt. Indien er sprake is geweest van een zodanige schending wordt de zaak opnieuw beoordeeld, dat wil zeggen herzien. Indien er geen sprake is van een schending van een fundamenteel rechtsbeginsel dan slaagt het beroep daarop niet en wordt de zaak niet inhoudelijk opnieuw beoordeeld.

Het Hof van Discipline laat zich in de uitspraak van 5 februari 2018¹⁴ uit over een herzieningsverzoek gebaseerd op een zestal “feitelijke onjuistheden” waarover verzoeker niet zou zijn gehoord en zich niet heeft kunnen uitlaten en waarop het hof zijn beslissing in strijd met het fundamentele rechtsbeginsel van hoor en wederhoor zou hebben gebaseerd. Het Hof van Discipline laat zich ten aanzien van het herzieningsverzoek uit ten aanzien van die zes “feitelijke onjuistheden” en overweegt uitdrukkelijk dat de verwerping door de tuchtrechter van een door een advocaat in een tuchtprocedure ingenomen standpunt niet automatisch betekent dat hoor en wederhoor zijn veronachtzaamd. Uit de uitspraak blijkt overigens niet dat er sprake is “nieuwe” feiten c.q. feitelijke onjuistheden.

Niet in strijd met art. 6 EVRM en dus niet met een fundamenteel rechtsbeginsel is een onherroepelijk geworden uitspraak van de tuchtrechter voor advocaten die in stand blijft ook al zijn er feiten die later bekend zijn geworden en die tot een andere beslissing zouden hebben geleid indien zij bekend zouden zijn geweest ten tijde van de behandeling van de desbetreffende zaak. Een zodanig rechtsmiddel van revisie kent de Advocatenwet niet en het gaat de rechtsvormende bevoegdheid van het tuchtrecht te buiten een dergelijk rechtsmiddel open te stellen, tenzij er sprake is van de uitzondering op de regel. Van de uitzondering kan sprake zijn indien de uitspraak waarvan herziening wordt gevraagd in strijd is met het Europees Verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) aldus het Hof van Discipline in de uitspraak van 18 januari 2013¹⁵.

Sinds 5 september 2017 is een herzieningsprotocol vastgesteld door het Hof van Discipline en gepubliceerd op de website¹⁶. Dit herzieningsprotocol is ter voorlichting gepubliceerd en niet – zo staat er uitdrukkelijk in vermeld – om aanspraken of verplichtingen vast te leggen.

In het herzieningsprotocol zijn de procedurele uitgangspunten vastgelegd die het Hof van Discipline in acht neemt bij de behandeling van een herzieningsverzoek, hoewel er onder omstandigheden aanleiding kan bestaan om van deze uitgangspunten af te wijken.

Uitgangspunt is dat er geen rechtsmiddel tegen een uitspraak van het hof open staat. Een herzieningsverzoek is daarom in beginsel niet ontvankelijk en wordt niet in behandeling genomen, tenzij bij de behandeling van het hoger beroep geen sprake is geweest van een eerlijk proces doordat een fundamenteel rechtsbeginsel is geschonden. Het protocol is een codificatie van de jurisprudentie.

Een eventueel herzieningsverzoek moet binnen een redelijke termijn zijn ingediend bij het Hof van Discipline. Onder een redelijke termijn wordt blijkens het herzieningsprotocol verstaan een periode tot een jaar nadat verzoeker bekend is geworden met de in het verzoek opgenomen herzieningsgronden, dan wel tot een jaar na de datum van openbaarmaking van de uitspraak waarvan herziening wordt verzocht.

Opvallend is dat ook in het herzieningsprotocol de mogelijkheid van een herzieningsverzoek om een uitspraak die (kennelijk) berust op een ondeugdelijke feitelijke grondslag te herstellen

14 Hof van Discipline van 5 februari 2018, ECLI:NL:TAHVD:2018:34

15 Hof van Discipline van 18 januari 2013, ECLI:NL:TAHVD:2013:54.

16 <http://hofvandiscipline.nl/organisatie/herzieningsprotocol/>

niet wordt genoemd. Het lijkt er op dat het Hof van Discipline zulke gevallen slechts ontvanke-lijk verklaart voor zover daarmee een fundamenteel rechtsbeginsel is geschonden. Dat lijkt zo op het eerste gezicht een zwaardere toetsing dan bijvoorbeeld een herzieningsverzoek bij de notaris-kamer.

De wijze waarop het Hof van Discipline omgaat met herzieningsverzoeken zal zich in de juris-prudentie verder moeten uitkristalliseren. Van het toewijzen van een herzieningsverzoek is echter maar zelden sprake. Uit het jaarverslag 2017¹⁷ van de Raden en het Hof van Discipline blijkt dat van de vier herzieningsverzoeken, slechts een herzieningsverzoek gegrond is verklaard.

4. Accountants

Noch de Wet Tuchtrechtspraak Accountants, noch de overige voor de tuchtrechtspraak van ac-countants relevante regelgeving kent de mogelijkheid van herziening van een onherroepelijke uitspraak.

Het College van Beroep voor het Bedrijfsleven (CBB) heeft in haar uitspraak van 21 maart 2017¹⁸ de deur naar herziening van een onherroepelijk geworden uitspraak geopend. Het CBB is van oordeel dat, ondanks het ontbreken van een wettelijke voorziening, de algemene beginse-len van behoorlijk (tucht)procesrecht met zich meebrengen dat in bijzondere gevallen om her-ziening kan worden verzocht. Het CBB zoekt voor wat betreft de omvang en de gronden van een herzieningsverzoek aansluiting bij de in artikel 52 Wet BIG io. artikel 23 Tuchtrechtbesluit BIG opgenomen regeling.

Omdat uit artikel 23 van het Tuchtrechtbesluit volgt dat alleen degene over wie geklaagd is een herzieningsverzoek kan indienen, is in deze zaak het herzieningsverzoek afgewezen. Het herzie-ningsverzoek was immers ingediend door de oorspronkelijke klager.

Artikel 52 Wet BIG bepaalt dat herziening van een onherroepelijk geworden tuchtmaatregel mogelijk is wanneer naderhand omstandigheden zijn gebleken, die naar een ernstig vermoeden tot een afwijkende beslissing zouden hebben geleid. Uit het artikel volgt eveneens, dat de herzie-ning niet kan leiden tot een zwaardere maatregel ten nadele van de beklagde. Uit artikel 23 Tuchtrechtbesluit BIG volgt dat herziening verzocht dient te worden door middel van een ver-zoeksschrift bij het centrale tuchtcollege, waarbij de gronden voor de herziening in het verzoek-schrift dienen te zijn vermeld.

Hoe de procedure zal verlopen nadat een herzieningsverzoek is ingediend – zie de bijdrage hierna – vermeldt de uitspraak niet. Er wordt slechts verwezen naar artikel 23 Tuchtrechtbesluit BIG, terwijl in de artikelen 24 en verder van het Tuchtrechtbesluit BIG een complete herzie-ningsprocedure is uitgewerkt.

Er zijn na deze uitspraak geen uitspraken meer gedaan met betrekking tot herziening. De door-braak is er gekomen met deze uitspraak van het CBB, maar de specifieke merites van een herzie-ningsprocedure zullen zich in de toekomst nog moeten uitkristalliseren. Interessant zal bijvoor-beeld zijn in hoeverre het CBB voor wat betreft de materiële aspecten bijvoorbeeld aansluiting zal zoeken bij herzieningszaken van andere tuchtcolleges die al meer ervaring hebben met her-zieningsverzoeken.

5. Medische beroepsbeoefenaars

Zoals eerder aangegeven, kent alleen het medisch tuchtrecht de wettelijke mogelijkheid tot her-ziening van een onherroepelijke tuchtrechtelijke eindbeslissing. Artikel 52 Wet BIG stelt dat deze mogelijkheid bestaat *‘wanneer naderhand omstandigheden zijn gebleken die naar ernstig vermoeden tot een afwijkende beslissing zouden hebben geleid, indien zij tijdig bekend waren ge-worden’*.

17 <http://hofvandiscipline.nl/wp-content/uploads/2018/04/Jaarverslag-2017.pdf>

18 Het College van Beroep voor het Bedrijfsleven van 21 maart 2017, ECLI:NL:CBB:2017:21, «TT 2017/9» mnt. van M.G. Kelder

De regeling is ontleend aan de regeling van de herziening in het Wetboek van Strafvordering en strekt ertoe rechterlijke dwalingen in het nadeel van de aangeklaagde te herstellen, zo volgt uit de wetsgeschiedenis van de Wet BIG (*Kst. II* 1985-86, 19 522, nr. 3 (hierna: Memorie van Toelichting), p. 119). Sprake is van een verbod op 'reformatio in peius': de herziening kan niet leiden tot een verslechtering van de positie van de aangeklaagde. Dit is ook expliciet vastgelegd in de laatste zin van het wetsartikel.

Herziening geldt ten aanzien van de feitelijke omstandigheden waarop de tuchtrechtelijke uitspraak is gebaseerd en kan alleen plaatsvinden indien sprake is van een veroordelende beslissing. Veranderde jurisprudentie is dus geen grond voor herziening. Herziening is alleen mogelijk indien een gewoon rechtsmiddel (hoger beroep) niet meer mogelijk is. Het vragen van herziening is steeds mogelijk, nu daaraan geen termijn is gekoppeld.

De wetgever veronderstelde dat er in de praktijk niet al te veel gebruik zou worden gemaakt van dit bijzondere rechtsmiddel. Daarom 'en teneinde de wettekst niet te zeer te belasten' is de regeling omtrent het herzieningsverzoek overgelaten aan de algemene maatregel van bestuur (hoofdstuk 3 van het Tuchtrechtbesluit BIG), aldus de Memorie van Toelichting.

Volgens het Tuchtrechtbesluit BIG wordt het verzoek tot herziening ingediend door de (voormalig) aangeklaagde bij de hoogste instantie voor de medische tuchtrechtspraak, het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg (hierna: CTG). Kennelijk is dit niet anders indien in de betreffende beslissing een regionaal tuchtcollege als eerste en hoogste instantie heeft beslist. Dit kan leiden tot een beoordeling in dezelfde zaak als waarin het CTG ook een (inhoudelijke) eindbeslissing gaf. Dat levert volgens de wetgever geen probleem op in het kader van art. 6 EVRM (onpartijdigheid van de rechter), nu de rechtsvraag in beide beslissingen een andere is (Nota van toelichting bij Tuchtrechtbesluit BIG, *Stb.* 1997, 238, p. 10).

De herzieningsprocedure gaat uit van twee fasen. In de eerste fase benoemt de voorzitter van het CTG een van haar leden tot 'rapporteur'. Deze 'rapporteur' brengt op een gelaste terechtzitting bij het CTG verslag uit over relevante feiten en omstandigheden die enerzijds uit de behandeling van de zaak, leidende tot de gewraakte eindbeslissing, en anderzijds naar aanleiding van het verzoek tot herziening bekend zijn geworden. Daarna mogen op deze terechtzitting de oorspronkelijk klager en de aangeklaagde het woord voeren.

Indien het CTG het verzoek tot herziening gegrond acht, beveelt het de opschorting van de uitvoering van de betreffende eindbeslissing en wordt – kennelijk met het oog op art. 6 EVRM, zie hiervoor – de zaak verwezen naar een regionaal tuchtcollege dat van de zaak nog geen kennis heeft genomen. In deze (tweede) fase beoordeelt het regionaal tuchtcollege de zaak volledig opnieuw.

Sinds de inwerkingtreding van de (meeste bepalingen van de) Wet BIG in 1997 hebben herzieningsverzoeken naar mij bekend maar tot enkele tuchtrechtelijke uitspraken geleid.

In 2011¹⁹ wees het CTG een herzieningsverzoek af, omdat het als een verkapt beroepschrift werd gezien op de beslissing die indertijd was gegeven.

Ook in meer recente beslissingen uit 2017 en 2018 werd een herzieningsverzoek niet gehonoreerd. In de zaak die in 2017²⁰ ter beoordeling voorlag, ging het om een voormalig (huis)arts die uit het BIG-register was geschrapt vanwege, kort gezegd, seksueel grensoverschrijdend handelen jegens een patiënte. In de toenmalige tuchtprocedure had hij dat gedrag willen maskeren door zich te beroepen op een alibi, dat door de tuchtrechter vals was bevonden. Hij had zich in dat kader beroepen op een presentielijst bij een nascholing/intervisie-bijeenkomst, als bewijs dat hij op het moment dat de (poging tot) ontuchtige handeling ten opzichte van klaagster plaatsvond elders aanwezig was. Aan het verzoek tot herziening legde de voormalig arts twee nieuwe feiten ten grondslag: het feit dat de strafrechter in een latere procedure uitsluitend bewezen achtte dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan een *poging tot* ontucht ten opzichte van de

19 Centraal Tuchtcollege voor de gezondheidszorg van 1 december 2011, ECLI:NL:TGZCTG:2011:YG1578.

20 Centraal Tuchtcollege voor de gezondheidszorg van 31 oktober 2017, ECLI:NL:TGZCTG:2017:284.

patiënte. Daarnaast overlegde hij een uitgevoerd schriftkundig onderzoek naar de echtheid van de presentielijst. Volgens het CTG waren beide aangevoerde gronden onvoldoende om tot herziening over te gaan. De strafrechter had immers wel degelijk veroordeeld in een handeling met een ontuchtig karakter, bovendien was het toetsingskader van de tuchtrechter een andere dan die van de strafrechter, aldus het CTG. Het enkele feit dat het document waarop de voormalig arts zich beriep een origineel geprint en ingevuld document is, was volgens het CTG onvoldoende aanwijzing dat de inhoud ervan juist is.

In 2018²¹ voerde een tandarts aan dat grond voor herziening was het feit dat de eerdere tuchtrechtelijke eindbeslissing was gebaseerd op toetsing door het tuchtcollege aan een niet bestaande norm. Volgens het CTG leverde dat in die zaak geen novum op, nu er geen sprake was van feiten en/of omstandigheden die niet ook reeds ten tijde van de toenmalige tuchtprocedure bekend waren, althans hadden kunnen zijn.

Alleen in 2015²² was een herzieningsverzoek succesvol. Een cardioloog beriep zich op een rapport van twee deskundigen die ten tijde van de behandeling van zijn tuchtprocedure nog niet beschikbaar was. Op basis van dat rapport werd een klachtonderdeel tegen twee collega's van de cardioloog in een latere tuchtprocedure ongegrond verklaard. Een klachtonderdeel met eenzelfde strekking was eerder tegen de cardioloog wel gegrond verklaard, waarbij een waarschuwing was opgelegd. Dit leverde volgens het CTG grond op voor een herziening. Het betreffende klachtonderdeel was ten onrechte gegrond verklaard en ten onrechte was de cardioloog gewaarschuwd. Overigens deed het CTG – anders dan het Tuchtrechtbesluit BIG voorschrijft (zie hiervoor) – deze zaak gelijk zelf af.

6. Conclusie

Wat begon als een kort overzicht van de herzieningsmogelijkheden in de verschillende tuchtrechtstelsels, is gegroeid tot een waar rechtsvergelijkend artikel. Dat er veel te schrijven valt over herziening is eigenlijk niet zo gek. Immers, de standaardvraag van een in appel teleurgestelde beroepsbeoefenaar is of de negatieve uitspraak nog kan worden aangevochten.

Het moge duidelijk zijn: dat kan in beginsel niet. Zowel het medisch, notarieel, advocaten- als accountantstuchtrecht zijn het er over eens dat het herziening terughoudend moet worden toegepast. Slechts in bijzondere gevallen wordt een herzieningsverzoek gehonoreerd.

Opvallend is dat slechts het advocatentuchtrecht – in afwijking van de andere hier besproken tuchtrechtstelsels – het criterium van de schending van een fundamenteel rechtsbeginsel hanteert, waaronder nieuwe feitelijke omstandigheden vooralsnog niet lijken te vallen.

Dit terwijl in de overige tuchtrechtstelsels men het min of meer over eens is dat de (nieuwe) feitelijke omstandigheden cruciaal zijn.

Dezerzijds wordt dan ook grote interesse uitgekeken naar een (herzienings)uitspraak waarin het Hof van Discipline meer duidelijk schept omtrent dit verschil in grondslag voor een herzieningsverzoek en met name de achterliggende reden van het – ten opzichte van de andere hier besproken tuchtcolleges – afwijkend toetsingskader.

Opvallend verschil met de andere tuchtprocedures is ook dat het Hof van Discipline een herzieningsprotocol heeft ingevoerd. Hoewel in het herzieningsprotocol duidelijk is opgenomen dat er geen aanspraken kunnen worden ontleend aan dat protocol, draagt het protocol desalniettemin bij aan de nodige transparantie omtrent procedurele uitgangspunten die het hof hanteert bij zulk een herzieningsverzoek. Juist nu herziening een buitengewoon rechtsmiddel is, geeft het protocol duidelijkheid, bijvoorbeeld omtrent de termijn voor een herzieningsverzoek. Waarbij direct kan worden aangetekend dat er uit het protocol volgt dat onder omstandigheden van de uitgangspunten van het protocol kan worden afgeweken. Desalniettemin is het herzieningsprotocol een goede aanzet tot verduidelijking van die procedurele aspecten van een herzieningsver-

21 Centraal Tuchtcollege voor de gezondheidszorg van 8 maart 2018, ECLI:NL:TGZCTG:2018:59.

22 Centraal Tuchtcollege voor de gezondheidszorg van 20 augustus 2015, ECLI:NL:TGZCTG:2015:256.

zoek bij het Hof van Discipline. Wellicht volgen er ook voor de andere tuchtcolleges ook herzieningsprotocollen?

Ten slotte – zoals hiervoor al kort aan de orde kwam – geldt voor alle tuchtrechtstelsels dat een herzieningsverzoek op grond van art. 41 EVRM kan worden ingediend bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens.

Al met al zijn er heel wat hobbels te nemen voor een succesvol herzieningsverzoek in tuchtzaken. Onder andere met het oog op het herstellen van eventuele rechterlijke dwalingen en de daarmee gemoeide belangen in een tuchtprocedure, is het goed dat deze mogelijkheid er thans in alle tuchtrechtstelsels is.

Mr. M.C.J. Höfelt

Advocaat bij Van Doorne N.V en redactielid van Tijdschrift Tuchtrecht

Mr. N.A. de Leon-van den Berg

Advocaat bij Advocatenkantoor De Leon en hoofdredacteur van Tijdschrift Tuchtrecht.

Mr. M.G. Kelder

Advocaat bij Milestone Advocaten in Utrecht en redactielid van Tijdschrift Tuchtrecht.

Mr. M.F. Mooibroek

Advocaat bij KBS Advocaten N.V en redactielid van Tijdschrift Tuchtrecht.